

BUITEN

18^E JAARGANG N^O. 35

ZATERDAG 30 AUGUSTUS 1924.

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS ZWALUWENBURG BIJ ELBURG.
DE SLOTGRACHT TEN WESTEN VAN HET HUIS.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

HET DROOMLAND ACHTER DE BERGEN (13), DOOR GILBERT FRANKAU	BLZ. 410
HET HUIS ZWALUWENBURG, DOOR RO VAN OVEN, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 409, 412—416
NAAR ST. HELENA MET BOOZE BEDOELINGEN, NAAR HET DEENSCH VAN EJNAR MIKKELSEN (SLOT).	BLZ. 413
ONTVANGEN BOEKEN	415
KLEINE HAARLEMSCHE KERKEN, DOOR S., GEÏLL. BLZ. 416—418	
SALLANDSCHE SCHETSEN (2) DOOR P. TE WECHEL, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 417—419
HOEVEN EN KLAUWEN, DOOR G. D. ROBERTS (4) BLZ. 419	
BIJ DE DROGENAPSTOREN TE ZUTPHEN, ILLUSTRATIE	420

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

Het droomland achter de bergen.

Naar het Amerikaansch

13) door GILBERT FRANKAU.

MAAR de Franschman tilde met één snelle beweging den dwerg in zijn zadel en reed verder. Phu-nan, die trouw achter den staart van den muilezel aanliep, grinnikte van plezier. „Houd je mond, wilde!” beval De Gys. ☒ Zoo kwamen zij tot op een halve mijl van de Poorten. Hier bleef de Franschman stilstaan en zette zijn last neer. „Ben je nog bang, kleine?” „Ja.” De dwerg, bleek van angst, jankte en wrong zich tegen den stijgbeugel. „Ik ben bang.” Zijn klauwen grepen wanhopig naar de voeten van De Gys. „Laat mij teruggaan, groote Meester. Bij de geest van uw moeder, laat mij teruggaan!” En Beamish, die in vollen draf kwam aanloopen, vroeg: „Wat voor den drommel is er aan de hand, Lange?” „Ik weet het niet. Vraag het De Gys liever.” Dicky, die voor zich over den weg keek, kon niets zien om den blijkbaaren angst van den dwerg te verklaren. Tot op acht honderd meter was de grond even vlak als de rivier, welke hem doorsneed, en bood geen enkele mogelijkheid tot een schuilplaats. Verder op, uit de duisternis der boomen, was niet het minste spoor van een vijand. En toch had Si-tuk blootgesteld kunnen zijn aan een zekeren dood. ☒ Eensklaps steeg De Gys van zijn rijdier en overhandigde de teugels aan Phu-nan. „Neem mijn rijdier en het dier van den dokter, *sahib*. Neem ook dit pistool. Wij gaan met ons drieën vooruit. De dwerg blijft hier. Als hij zich van deze plek beweegt, voorwaarts of achterwaarts, dood hem dan, Begrepen, Phu-nan?” „Meester, het is een bevel.” De Moï boog, toen De Gys het voor Si-tuk en den Engelschman vertaalde. Toen gingen de drie mannen, De Gys vooraan, alleen verder. ☒ Eensklaps bleef De Gys als verlamd staan. Ongeloofelijk, zonder eenige waarschuwing, een atoom van

geluid uit de duisternis boven hen, floot het ding over hen heen — verdween terwijl hun oogen het volgden, verscheen weer — een atoom van kleur, trillend in den weg achter hen. „Heer in den hemel!” zei Dicky. „was dat een pijl?” Beamish keek als gehypnotiseerd achter zich en antwoordde niet, maar na een seconde van stilte sprak De Gys: „Men begint te begrijpen, waarom onze vrienden niet zelf hun opium halen.” En hij rende terug naar de pijl, en rukte ze uit den grond. De dokter en de Lange — alle vrees was door de nieuwsgierigheid verdreven — volgden hem rennend. Het werptuig dat De Gys omhoog hield, was meer dan een meter lang — een dunne gladde staaf, vuurrood gelakt van de punt tot de greep van de pees. Een punt van gehamerd staal, zoo scherp als een naald, omgebogen tot een platte, dubbele weerhaak, snijdend als een scheermes; de veeren, eveneens vuurrood, en stijf als varkensharen, waren met dun vuurrood koord bijeengehouden, geheel gelakt en met de schacht verbonden. „Maar voor den drommel!” zei Dicky nog steeds ongelovig. „wij zijn ten minste zes honderd meter van de boomen af. Geen boog ter wereld heeft half dezen schotsafstand.” Maar De Gys gromde: „Was Negrini een dapperder man dan ik?” En hij begon langzaam verder te loopen. ☒ Maar eensklaps gaf de onzichtbare vijand een waarschuwing. Alle drie zagen de pijl hoog boven hun hoofden uit de duisternis te voorschijn komen en zich in het gras op den weg vóór hen boren. „Vier honderd meter zoo zeker als wat,” mompelde Dicky, „en van den grond afgeschoten.” De Gys bukte zich weer en haalde de pijl te voorschijn — even vuurrood als de eerste — en stapte met opgeheven hoofd verder. ☒ En nog steeds zagen zij geen vijand. De boomen beletten hun het uitzicht. Boomen en kreupelhout — maar geen mensch was te zien. En op twee honderd meter sprak de boog weer. Een schijnsel van hard geel schoot omhoog uit het kreupelhout, draaide stil om in de lucht, vloog zingend naar omlaag en bleef trillend in den grond steken op zes duim afstand van De Gys' voeten. De Franschman bleef staan, haalde het staal uit het mos. „De derde pijl,” sprak hij, „geel voor het Rijk der Gele Eilanden. Nu ga ik alleen verder.” „Nee! Wij gaan samen!” De Lange haalde zijn revolver te voorschijn en trok den haan over. „Steek je wapen weg, vriend, en herinner je Negrini's woorden: „Bij de derde pijl, ga alleen verder.” De Lange stak hem zijn revolver toe: „Neem ten minste dit mee!” „Dank je, *mon vieux* — maar ik ga in vrede.” ☒ De Franschman duwde de revolver op zij, wierp de drie pijlen neer en stapte weg. Dicky en Beamish keken zijn reusachtige gestalte na tot hij het woud bereikte en voor hun blikken verdween. ☒ De Gys bleef een oogenblik vol ontzag om zich heen kijken, hij was als betooverd. Rivieroevers, die elkaar bijna raakten, hingen boven een pikzwarte kabel van woelig water, dat draai op draai, verdween in de somberheid van een ondergrondsche kloof. De kabel maakte geen geluid, maar uit het hart van de kloof, kwam geraas — een gerommel als van verre kanonnen. Met de grootste moeite rukte De Gys zijn oogen en voeten los, en stapte verder. ☒ De weg, die van de rivieroevers af leidde, liep recht tusschen twee enorme zuilvormige boomen, wier stammen, dik en zwaar als huizen, de schouders in het voorbijgaan raakten. Nadat hij deze gepasseerd was, bevond De Gys zich in een tunnel van uitgehakt kreupelhout, zoo duister als de nacht. Hij tastte langs de wanden, voelde met uitgestrekte handen waar hij moest loopen, raakte nu eens de kleverige uitloopers van de een of andere slingerplant aan, dan een reusachtig blad, hier den ruwen bast van een grooten boomstam, tot hij plotseling, onverwachts, in een rood licht kwam. ☒ Hij stond in een groote open ruimte, waarvan de wanden bestonden uit zwarte boomstammen en waarvan het dak de vuurroode hemel was. In het midden van de plek, tachtig meter in doorsnee, stond een huis — een lang laag gebouw, zwart als de boomen, zonder vensters, met een opgebogen gevel. Voortgaande zag De Gys in den voor-gevel van het huis groepen pijlspleten en tusschen die pijlspleten deuren. ☒ Toen de Gys dichterbij kwam, gleed een der deuren geluidloos open en toen kwam uit die deur-opening een man — een kleine, gele man, van top tot teen in koperen wapenrusting, die in een bloote hand een grooten boog droeg en in de andere, die op vreemde wijze gehandschoend was, een pijl. Zonder een woord te spreken maakte de man de pijl op den boog vast en bleef zoo onbewegelijk staan, oogen en pijlpunt op De Gys' hart gericht. Uit andere deuren volgden zes boogschutters en ieder ging bij het ver-

schijnen naast zijn kameraad staan, tot de Franschman hulpeloos in een halven cirkel van gespannen bogen en glimmende pijlpunten stond. Toen kwam uit de middendeur van dat vreemdsoortige fort *Akiou*, de kapitein van de wacht bij de Poorten! Hij was meer dan drie duim grooter dan een zijner boogschutters. Van zijn koperen helm viel de gele pluim van zijn kapiteinsrang over zijn breed voorhoofd. Zijn gezicht was geel, maar de rechte neus, dicht bij het hoofd staande ooren en fijn besneden onbehaarde lippen hadden naar Grieksch model gevormd kunnen zijn. Slechts de hooge jukbeenderen en de sluwheid der diep in de kassen gezonken oogen, verrieden zijn Mongoolsche afkomst. Hij droeg het complete harnas — schouderstukken en borstplaat van dun geplet koper, koperen maliënkolder. Koperen beenstukken omsloten de gele beenen van de bloote knieën naar beneden. Van den gordel om zijn middel hing een werpbijl en een recht, dun zwaard, zonder scheidde als bewijs van actieven dienst. Van zijn schouders hing een volle koker met vuurroode pijlen. En evenals zijn mannen droeg hij den handboog van Harinesië, den Handboog welke de Poorten beschermt. ☒ Maar *Akiou's* boog was niet gespannen. Hij stond met de opgebogen vingertoppen van zijn gehandschoende linkerhand op het gevest van zijn zwaard, te kijken in de moedige roodbruine oogen onder den grooten strooehoed, naar den rooden baard en de reusachtige, breede schouders van René De Gys. En *Akiou*, kapitein van de garde, dacht: „Bij de heilige trommel in *Konan's* Tempel, dat is tenminste een man.” Toen gaf hij zijn soldaten een teeken, zoodat de bogen ontspannen werden en de pijlen met de punten naar beneden van de losse pezen hingen. „Ik ben *Akiou*.” ☒ Tot uiterste verbazing van De Gys was de taal Mandarijnsch — het keelgeluid van *Beneden Yunnan*. „Spreekt gij dit *Kwan-kwa* (hoftaal), vreemdeling?” „Ja”, antwoordde de Gys. En zijn naam noemend, welken *Akiou* herhaalde, begon hij de gewone complimenten te maken. Maar *Akiou* viel hem in de rede. „Wij, mannen van den Boog, houden niet van opgesmukte praatjes. Vanwaar komt gij en met welke bedoeling?” „Ik kom van *N'ging*. Voor de zaak van *N'ging*. Daar hijzelf dood is, zendt hij ons met zijn groeten.” „Het is goed.” Met een wuiven van zijn opgebogen vingers ontsloeg hij de wacht, die verdween in het huis. „Brenge de karavaan datgene, waarvoor onze Mandarijnen in *Stad Bu-ro* hun smerige zielen verkoopen?” „Bedoelt ge het zilver?” De Gys, nog steeds verbluft, sprak weifelend, zijn vreemdsoortigen gastheer aanzijnde: „Ja, het zilver.” „Wij brengen twaalf kisten.” „Hm, ook goed voor de Mandarijnen. Ofschoon gij, naar ik vermoed, geen Mandarijn zijt. Gij zijt, al draagt gij ook vrouwenkleeren, een krijgsman. Daarom gegroet, zooals de eene soldaat den ander saluëert!” *Akiou* hief zijn rechterarm op, bloot tot aan de gele biceps, elleboog naar buiten, in een saluut, dat De Gys zoo goed mogelijk trachtte na te bootsen. Terwijl hij dit deed gleed de mouw van het jasje van den Franschman naar omlaag en liet het litteken van een kogelwond zien. En *Akiou* — na het eindigen van het saluut — zei met het oog op het litteken: „De doode *N'ging* droeg niet zulke eervolle kentekenen. Maar gij en ik behooren tot denzelfden stand.” Na verloop van een minuut zei de Gys: „De karavaan heeft geen voedsel meer. Mijn twee vrienden, zij, die bij mij waren toen gij over ons heen schoot, wachten vol spanning. Het wordt ook laat.” „Ik zal een gids naar uw vrienden sturen. De karavaan zal gevoed worden. Ook de dwerg van *N'ging*” — *Akiou* lachte en liet ivoorwitte tanden zien — „is in spanning. *N'ging's* dwerg moet zich bij de karavaan voegen. Is de bruine man, die bij hem is, uw dienaar?” „Ja.” „De dienaar kan ook komen. Maar noch hij, noch de lange vriend van u mogen hun vuurwapens meebrengen.” ☒ *Akiou* haalde uit zijn gordel een palmenblad, een stuk Oost-Indischen inkt en een klein penseel met een koperen steeltje, dat hij met zijn tong bevochtigde voor hij het De Gys aanbood. De Gys begon met Fransche letters op het blad te teekenen: „Smith, de dokter en *Phu-nan* moeten boodschapper volgen, *Si-tuk* en muilezels voegen zich bij karavaan. Voedsel wordt gezonden. Brenge geen vuurwapens.” *Akiou* liet een zacht gefluit hooren en een jongen, blootsvoets, gekleed in geel katoenen jasje en broek, die wapens noch wapenrusting droeg, kwam uit het huis aanrennen. De Gys, opkijkend van zijn werk, hoorde voor den eersten keer de taal van *Harinesië* — kort afgebeten keelklanken, schrill en diep in de keel uitgesproken. ☒ Toen de boodschap gepenseeld was, overhandigde *Akiou* ze den knaap, die met opgeheven arm salu-

eerde en met grooten spoed wegsnelde. „En nu,” zei *Akiou*, „moet ook ik een bericht zenden — naar onze dierbare Mandarijnen.” En hij stapte weg naar het huis, René de Gys alleen in de toenemende schemering achterlatend. „Een vreemde man,” peinsde René de Gys, „en een vreemd land. Als de „tong” van plan is ons te vermoorden, kunnen deze pijlen . . .” Eensklaps rilde hij, want plotseling, spookachtig, kwam achter het wachthuis een geluid — een rumoer van vreemde klanken, dat het woud vervulde, tot een echo wegstierf, en weer steeg. „Signaleeren,” dacht De Gys. Maar hij kon den signaal-gever niet zien — den kleinen gelen man, die met den signaalhoorn aan zijn lippen den vreemden roep van *Harinesië* deed schallen. Door heel het woud dreunde die kreet, langs heel de *Harin-Rivier* namen anderen van den Boog, de signaal-hoorns aan hun lippen, hem over; de boodschap overbrengend tot *Stad Bu-ro*, tot *Kunmer* ze hoorde, terwijl hij aan den maaltijd zat; en *Pa-sif* bij zijn boeken; en de vrouw *Su-rah*, zich kleedend voor den nacht, voor het venster van haar vrouwenvertrek ☒ „Hij blijft deksels lang weg,” zei de Lange. „Hoop dat alles in orde is.” *Beamish* keek vol spanning naar de boomen, reeds tot de helft der stammen door de riviernevelen verborgen; hij zag de rennende gestalte van den boodschapper. „Hallo! hier komt iemand.” De Lange, zijn vinger op den trekker van zijn revolver, hield den knaap onder schot, zag dat hij ongewapend was, liet hem dichterbij komen, las de boodschap van De Gys. „Brenge geen vuurwapens,” gromde de Lange, „mooi bevel! Maar, ik vermoed dat wij moeten gehoorzamen. Wacht jij hier, *Beamish*.” En hij liep den weg af, na eenige minuten met *Phu-nan* terugkeerend. „Waar is *Si-tuk*?” „Naar de karavaan teruggekeerd.” „En de revolvers?” „Weggestopt. Laten wij verder gaan.” Met hun vieren gingen zij de rivier langs, het bosch door en kwamen in den tunnel van omgehakt kreupelhout. „Vreemde plaats!” gromde de Lange, zijn weg tastend door de schemering. „Verduiveld vreemd,” mompelde *Beamish*. ☒ Eindelijk kwamen zij, warm en met verscheurde kleren, op de open plek. Voor het huis brandden reeds fakkels met stillen, gelen gloed en bij het licht van deze fakkels zagen de twee mannen De Gys, diep in gesprek met een geharnasten gelen man. Maar noch *Beamish*, noch de Lange wierpen meer dan één blik op *Akiou's* vreemde kleeding, want naast *Akiou* hurkte een dier — een reusachtige poot spelend met de punt van zijn zwaard — — een dier, donker van kleur, gevormd en met een staart en snorren als van een kat, maar grooter dan de grootste hond, ooit door den mensch gefokt.

DE TIENDE HOOFDSTUK.

DE MANNEN VAN DEN BOOG.

☒ De kat — het was een kat, ofschoon reusachtig genoeg om voor een tijger te worden gehouden — keek op van haar spel met *Akiou's* zwaard, met glinsterende oogen; zij miauwde doordringend tegen de nieuw aangekomenen. *Akiou* gaf haar een tik tusschen de ooren, mompelde een grommend bevel en kwam nader, gevolgd door De Gys. Voorstelling volgde, gedurende welken tijd de Lange — alle goede manieren vergetend — nauwelijks zijn bliken van den *Harinesiër* kon afwenden, terwijl *Beamish*, bijna overtuigd dat hij droomde, met open mond over *Akiou's* schouder staarde naar de ineengedoken gestalte van het dier, dat nu onder een van de fakkels met zijn staart speelde, en *Phu-nan*, overtuigd dat zij in het land der duivels waren, troost trachtte te putten uit de tegenwoordigheid van zijn meester. „*Akiou* zegt,” vertaalde De Gys, „dat gij beiden welkom zijt; dat het bericht van onze komst reeds naar *Stad Bu-ro* is verzonden; dat wij hier zullen eten en slapen en dat hij ons morgen kleeren zal verschaffen.” „Zijn soort van kleeren?” zei *Dicky*. *Akiou* had zijn boog weggelegd, zijn helm en beenstukken afgelegd, zoodat hij met zijn maliënkolder over zijn bloote beenen en het kuras glanzend erboven — leek op een kruising van een Schotschen Hooglander en een krijger uit het Oude Rome. „Dat denk ik wel, vriend,” zei de Franschman lachend. „Ofschoon in *Harinesië* geen mannen schijnen te zijn van jouw en mijn grootte.” „Er is rijst,” zei *Akiou*, „en thee uit Puerk, en ook een pauw. Komt snel!” En hij ging hen voor tusschen de fakkels en trad het huis binnen. De kat, weer miauwend, volgde op zachte pooten.

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS ZWALUWENBURG TUSSCHEN ZIJN BIJGEBOUWEN.

HET HUIS ZWALUWENBURG.

MET overhaasten spoed joeg de D-trein van Amsterdam naar Amersfoort, door groene weiden, over dorre heide, voorbij donkere bosschen, de forensendorpen langs met hun kleurige daken, hun niet minder kleurige bloementuinen, hun vriendelijk-uitziende fabrieken en werkplaatsen. Dan voert een tweede trein in ietwat langzamer tempo door Utrechtsche en Geldersche streken, meestal door bosschen, ditmaal zwaarder van hout dan de Gooische dennenbosschen, vaak ook langs oneindige, matelooze heiden, nog niet getint met purperen erica. Enkele uren slechts, en uit het hartje van Holland zie ik me verplaatst naar het Geldersche binnenland, een binnenland, waarvan de onbereikbaarheid in vroeger eeuw haast een sprookje lijkt in het onberekenbare rhytme van dezen tijd. Toch, als de auto van den eigenaar ons door de stilte van de streek rond Kamp Oldenbroek in weinige minuten brengt naar het doel van den tocht, naar den „Zwaluwenburg”, dan ondergaan we de eenzaamheid, de onbewoondheid, die ook nu nog de Veluwe haar schoonheid, haar bekoring, maar ook haar beklemming geven. Al is er heel wat veranderd in de laatste honderd jaren en al ontbreekt thans iedere noodzakelijkheid om nog eens extra de revolvers te onderzoeken, voor het paard wordt bestegen, dat den ondernemenden reiziger langs ongebaande wegen naar de bewoonde wereld zal terugvoeren. ☒ Waarlijk woest en ongevormd was de wereld, toen Zwaluwenburg, zooals 't thans bestaat, woning uit den aanvang der 18e eeuw, met al de preciese keurigheid, eigen aan dergelijke huizing, nog niet vermoed werd. 't Was, toen 't geslacht Wijnbergen

zijn kasteel had staan op de plek, waar later Zwaluwenburg zou verrijzen. Oud is dit geslacht: al in 948 vinden we 'n Wijnbergen onder de edelen, die deelnamen aan de ridderlijke spelen, aan de tournooien, die heel de ridderschaar van Frankeland bijeen brachten, gelijk dit vermeld staat in de registers der tournooien en der Ridderschap van Frankeland. ☒ Niet alleen aan zulk wereldsch wapengekletter wijdden de leden van het geslacht Wijnbergen zich: ook vromer werken vonden in hen hun bevorderaars. Daar leefde in later tijd een vrouwe uit dit adellijk huis, die het St. Katrijneklooster te Harderwijk stichtte „achter Syward van Wijnbergens huis.” Syward van Wijnbergen was de broeder der vrome vrouwe, die, heel haar leven ongehuwd, blijkbaar in hem haar beschermer zocht en vond. Afstammelingen waren beide van dien Sweer van Wijnbergen, die in 1326 met het goed werd beleend. ☒ Later zullen de Haersolte's meester zijn op Wijnbergen. Veel later pas, toen 't huis Wijnbergen zich vermaagschapte met de Haersolte's, ook een van Nederlands oudste geslachten. De Haersolte's stammen af van Johan van Haerst en Christina van Haersolte: hun vier zoons namen, om onbekende reden, den naam van hun moeder aan en sindsdien werden de nakomelingen steeds van Haersolte genoemd en verdween de naam van Haerst. Het was Rutger, Johans zoon, die in de 16e eeuw Johanna van Wijnbergen huwde, Rutger, wiens aanzien in de jonge republiek blijkbaar ruimschoots opwoog tegen de oudheid van het riddermatig geslacht der Wijnbergens. Immers hij was burgemeester van Harderwijk en behoorde tot het gezantschap, in 1585 van wege de Staten-Generaal naar

Engeland vertrokken, om koningin Elisabeth de opperheerschappij over de Vereenigde Nederlanden op te dragen. Dan volgt Zweder van Haersolte, wien de liefde voor het Oranjehuis in het bloed zit. Hij wordt het eerst genoemd heer tot Zwaluwenburg, waarschijnlijk in erfenis ontvangen van Elisabeth van Wijnbergen, de echtgenoot van burgemeester Rutger. Welke de beweegreden is geweest het riddergoed den naam Zwaluwenburg te geven, is mij onbekend. Zeker is het, dat Zweder zich noemde: Heer tot Haerst, Harxen en Zwaluwenburg, en dat ook hij een voor-aanstaande positie in de Republiek innam. Lid van de Ridderschap van Overijssel, landrentmeester, werd hij in 1621 een van Gelre's „Hoogmogenden” en was hij afgezant der Vereenigde Nederlanden naar Denemarken, ten einde een verbond met dit land te sluiten. Dank zij zijn diplomatieke qualiteiten werden nog verschillende andere verdragen tot stand gebracht, o.a. in 1624 met Brandenburg, met Engeland, met Frankrijk in 1630. En, een trouw dienaar der Republiek, wier zelfstandigheid nog steeds niet door Spanje werd erkend, was Zweder van Haersolte niet een van die Regenten, die alle erkentelijkheid jegens den Vader des Vaderlands en zijn nakomelingen hadden afgezworen; nimmer

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS ZWALUWENBURG. DE VESTIBULE.

vergat hij het aandeel, dat de Oranje's aan de vrijmaking der Republiek hadden gehad. Zelfs wist hij te bewerken, dat in 1631 ook Utrecht en Overijsel de opvolging van prins Willem II, den zoon van Frederik Hendrik, aannamen. ☒ Geen werd dan ook geschikter geacht dan Zweder van Haersolte om deel te nemen aan de vredesonderhandelingen met Spanje, waarvan de preliminairen in 1643 te Munster begonnen. Het was hem evenwel niet gegeven de algeheele vrijmaking der zeven provinciën te beleven: reeds in het volgend jaar, in October 1644, stierf hij tamelijk onverwacht. En zijn zoon zette de Orangistische traditie getrouwelijk voort. ☒ Diplomaten zijn de Haersolte's, die al dien tijd ook heeren van Zwaluwenburg waren, voortdurend geweest. Zoo leefde er in den aanvang der 18e eeuw Johan van Haersolte, zoon van Arend en Elizabeth van Haersolte, die in 1700 met een zending namens de Staten naar den koning van Zweden ging, in 1701 naar Polen en in 1702 naar Rusland. Daar bleef hij als buitengewoon gezant bij Czaar Peter I te Thorn, totdat hij om gezondheidsredenen in 1703 zijn ontslag nam.

☒ Uit dien tijd, iets later, dateert ook de preciese teekening van den huize Zwaluwenburg door Cornelis Pronk, welke nu nog hangt in een der vertrekken. Anno 1732 is ze gedateerd, met dit onderschrift: „Zwaluwenburg, een modern heerenhuys gelegen in Gelderland ten zuyt oosten van Elburg in een ongemeen vermakelijke landstreek en is dus na 't leven getekent door den tekenmeester C: pronk.” ☒ Nog is de gevel dezelfde als in die jaren, toen ook het portret werd geschilderd van die Elisabeth, van wie L. E. in „Silhouetten” de eenvoudige en roerende geschiedenis verhaalt, van het kind-vrouwje, dat de eer van haar geslacht moest ophouden, in het huis van haar echtgenoot, toen men haar vader, die al te zeer vasthield aan de Orangistische traditie van het geslacht der Haersolte's, met een eerambt, had verbannen. Een taak, waartegen de schoone Elisabeth, kinderlijk en eenvoudig van harte, niet was opgewassen, een taak, die ze neerlegde, toen ze, vijf jaar na haar huwelijk, uit het leven scheidde. ☒ Weinig veranderde er aan het huis, al werd er, vooral door den tegenwoordige eigenaar, veel gerestaureerd. Slechts werden de bijgebouwen, door een sikkelvormige balustrade met het hoofdgebouw verbonden, veel vergroot. Curieus is zeker, dat de keuken zich niet, gelijk dat meestal geschiedt, in den sous-sol bevindt, doch in een der bijgebouwen, naast de tegenwoordige garage, terwijl aan de overzijde een wijde geriefelijke kamer is ingericht, waar de landheer zetelt, als de pachters komen om hun pacht te voldoen, waar de landheer zijn zeer eigen, persoonlijk studeervertrek bezit.

(Slot volgt.

RO VAN OVEN.

Naar Sint Helena met booze bedoelingen.

(Slot)

WIJ hebben den wind in de zeilen; die wenken, die roepen: „Koopmansboot hier, — hallo!” Wij hebben een paar booten aan onze zijde, wij jubelen inwendig van vreugde, we hebben lust op ons hoofd te gaan staan, luid te zingen van vreugde, wij zien de aardappelzakken beneden in de boot, ha, dat zal een feest wezen van avond, we zullen onze vurige wenschen in vervulling zien gaan. ☒ Maar voor het oog zijn wij onbewogen als oude pijnboomen, geen glimlach, geen begeerige of verlangende blik op de zakken. Wij beantwoorden de aanbiedingen van den koopman zelfs met een minachtend schouderophalen — wij moeten immers den kapitein helpen, we moeten niet al te toeschietelijk zijn, dan moeten we te veel betalen en dan is er geen kans om er veel te kopen. „Aardappels, hooren jullie wat hij zegt, hij vraagt, of wij aardappels willen hebben, ach kerel, ga weg, onze schuit is er mee volgeladen!” Dat antwoorden wij den koopman, maar het wordt ons angstig te moede, als wij zien, dat hij aanstalten maakt om ons te verlaten. Maar, we zijn er op voorbereid en we houden de vanglijn goed vast — als hij eens inderdaad ernst maakte met die bedreiging! ☒ Maar

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS ZWALUWENBURG. DE RENTMEESTERSWONING.

het is ook niet ernstig gemeend; het zijn de manieren, die bij het zaken-doen hooren, het beteekent niets, men moet zich nooit zoo happig toonen. Beneden in de boot staat een man, die de zakken openmaakt, hij laat zijn waar zien en legt wat aardappels op de roeibank om tot koopen aan te lokken — de kapitein noemt een prijs — de koopman weet niet wat hij hoort en protesteert met alle heftigheid, het zuidelijk

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS ZWALUWENBURG. DE INGANG.

ras eigen, tegen zulk een bod — hij noemt op zijn beurt een som — er wordt geschacherd, gehandeld — „all right, kapitein — de aardappels zijn voor u, als er een flesch brandewijn op den koop toe wordt gegeven!” ☼ De koop is gesloten, en twee zakken aardappelen worden onder doodsche stilte aan boord geheschen. Twee zakken! — wat beteekent dat voor zestien man, en wij die van ten minste een ton gedroomd hadden! — nou, dat is me ook een gierigaard, die kapitein van ons — maar twee zakken aardappels! Achter ons deint de boot van den koopman op de golven, en terwijl hij zijn mast optrekt, komt onze hofmeester om de aardappelen op te bergen. Hij doet een zak open — wat zijn ze mooi — maar wat is dat? O schrik, een kleine zak met steenen en zand en stroo komt te voorschijn uit den grooten — er is maar twintig pond aardappelen inplaats van de honderd die we meenden gekocht te hebben. De andere zak heeft even slecht het gewicht, wij razen en vloeken, maar achter ons, ver weg, dobbert de koopman op het water, en als hij onze woedende gebaren ziet, trekt hij een langen neus tegen ons. — ☼ Dat was de oorsprong van onzen haat, en dien dag zwoeren wij een duren eed elkaar te helpen en hem te straffen, die ons zulk een bittere teleurstelling bezorgd had. Wij hadden het voorzien op het ras, niet op den eenling, wij konden niet hopen denzelfden man te pakken te krijgen, die ons zoo erbarmelijk bedrogen had, maar wij zwoeren haat aan alle handelaren van St. Helena. ☼ Het duurde zeventien maanden voordat we weer in St. Helena kwamen, en in dien tijd waren we anderhalf maal de wereld rondgeweest. Wij hadden veel nieuws gezien, we hadden veel beleefd, maar we hadden onze wraak niet vergeten — en nu naderden wij het eiland weer. Wij verheugden ons, wij spraken voortdurend over de lang uitgestelde wraak en peinsden hoe wij het best de zaak konden aanpakken, of wij iets in de boot zouden laten vallen, zoodat die met haar bemanning van fijne handelaren zou zinken, of dat een van ons heel toevallig van heel boven af een rondhout op het hoofd van een van de handelaars zou laten vallen — maar wie zou zich voor het gemeene beste willen opofferen? Nu ja, we konden ze ook aan boord lokken en dan hun boot laten wegdrijven, het zou leuk zijn hun angst te zien en hun bidden en smeecken te hooren, als ze zagen, wat er gebeurd was — en dat plan had bovendien nog het voordeel, dat we dan gedurende de heele maand, die het nog zou duren, voordat we Amsterdam bereikten, plezier zouden kunnen hebben van hen in hun pijnlijke situatie. Maar wat zou de kapitein zeggen? Het zou best mogelijk zijn, dat hij het niet gedoogde, en — voor den drommel neen, dat plan deugt niet, het zou ten slotte op ons eigen hoofd neerkomen, het beetje eten, dat we nog aan boord hadden, zouden we met dat bedriegerstuig moeten deelen, neen, neen, welbeschouwd was dat een tweesnijdend zwaard. En toch, er was nog wel een uitweg, ze konden immers over boord vallen, in den eersten den besten storm, bij ongeluk, en dan waren we ook vrij van het beantwoorden van onbescheiden vragen, als we aan land kwamen — dat was volstrekt niet zoo'n kwaad idee, en wij vermaakten ons zeer met het opstellen en verwerpen van vele verschillende plannen — maar ach, er waren te veel mogelijkheden, we konden het niet eens worden. ☼ Toen wij het eiland daar midden in den Atlantischen Oceaan weer zagen, hadden we geen flauw denkbeeld van wat we zouden doen. Maar dat zal wel komen; zeelieden

zijn optimisten, en 's nachts, voordat we in de buurt van St. Helena kwamen, deden we geen oog dicht van louter vreugde. Onze aangename gedachten hielden ons wakker, de heele kolonie zat op het dek te praten, maar het was niet het oude liedje — aardappelen en St. Helena — dat nu in onze hersenen rondspeekte, neen — het was wraak en St. Helena. ☼ 's Morgens vroeg kwamen we dichtbij het eiland, juist toen de zon boven den horizon uit kwam — maar wij hadden in de duisternis van den nacht nog iets anders gedaan dan praten: terwijl namelijk de kapitein den slaap des rechtvaardigen sliiep, en de stuurman op de wacht lustig dommelde, hadden wij de kwast gehaald over den naam van het schip — en de plaats waar het vandaan kwam — men kon toch nooit weten wat er zou gebeuren en het zou een groote geruststelling voor

ons zijn in de komende nachtwachten, als wij tot ons zelf konden zeggen: „ja, de man heeft er het leven bij gelaten, maar niemand weet wie het gedaan heeft!” ☼ Wij hadden dus de voorbereidingen gemaakt en wachtten slechts op een ingeving — door de glinsterend witte zeilen speelde de frissche bries, zij wenkten onschuldig en vertrouwen inboezemend: „Handelaar, hallo!” ☼ Hij kwam. „Hallo kapitein, wilt ge aardappels koopen, ze kosten bijna niets, maar twee pond sterling per zak, of zal het een varken zijn, het fijnste, dat er op St. Helena te vinden is, dat is goed voor scheurbuik, het is een pracht van een beest, driehonderd pond op zijn minst zwaar — zoo iets is geen twintig mijlen in den omtrek te vinden!” — „Hoeveel?” — „O, bijna niets, een echt koopje — hier kapitein, omdat u het bent, kan u het krijgen voor dertig pond.” ☼ Waar de gedachte vandaan kwam, in wiens brein die het eerst opkwam, zijn we nooit te weten kunnen komen — allen wilden er later de eer van hebben, maar op eens werd er van mond tot mond gefluisterd: „wij stelen het varken!” ☼ Hoera kameraden, een pracht van een idee — ja, laat ons het varken stelen — maar hoe? Dat was ontegenzeggelijk een vraag van groot belang. Het varken lag in de boot gebonden, bewaakt door drie mannen; wij stonden op een groot zeilschip en wij hadden een flinke vaart, en dat was bijna het ergste, want roken ze onraad, die kerels daar beneden in de boot, dan hadden ze maar even de roerpen te bewegen — en in een oogwenk zou de boot ver van den kant van ons schip weg zijn. Er werd krijgsraad gehouden, nu immers moest er gehandeld worden, de stuurman praesideerde, hij was een reus van een kerel, voor wiens kracht wij allen den diepsten eerbied hadden — en het volgende werd besloten: houd de boot met een praatje op — maak de harpoen aan een touw vast — bevestig het eene eind aan

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS ZWALUWENBURG.
SCHOORSTEEN IN DE EETZAAL.

de groote ra — alle mannen staan klaar — en dan met kracht en snelheid trekken — een man zal vooraan de stuurman zal midden op het schip staan, hij zal het varken aan het toeval overlaten, dat is het beste; dit was toch veel, veel beter dan den man dood te slaan, en leverde ook veel meer resultaat op, uit het oogpunt van wraak bezien. Want ergernis voelen, alles zou heel gauw afgelopen zijn — neen, verkoopen, was hetzelfde als zijn geldbuidel stelen, dat was een heerlijke wraak, die zou hij niet zoo gemakkelijk vergeten, — en wij hadden dan bovendien het varken! ☼ Ja, dat was

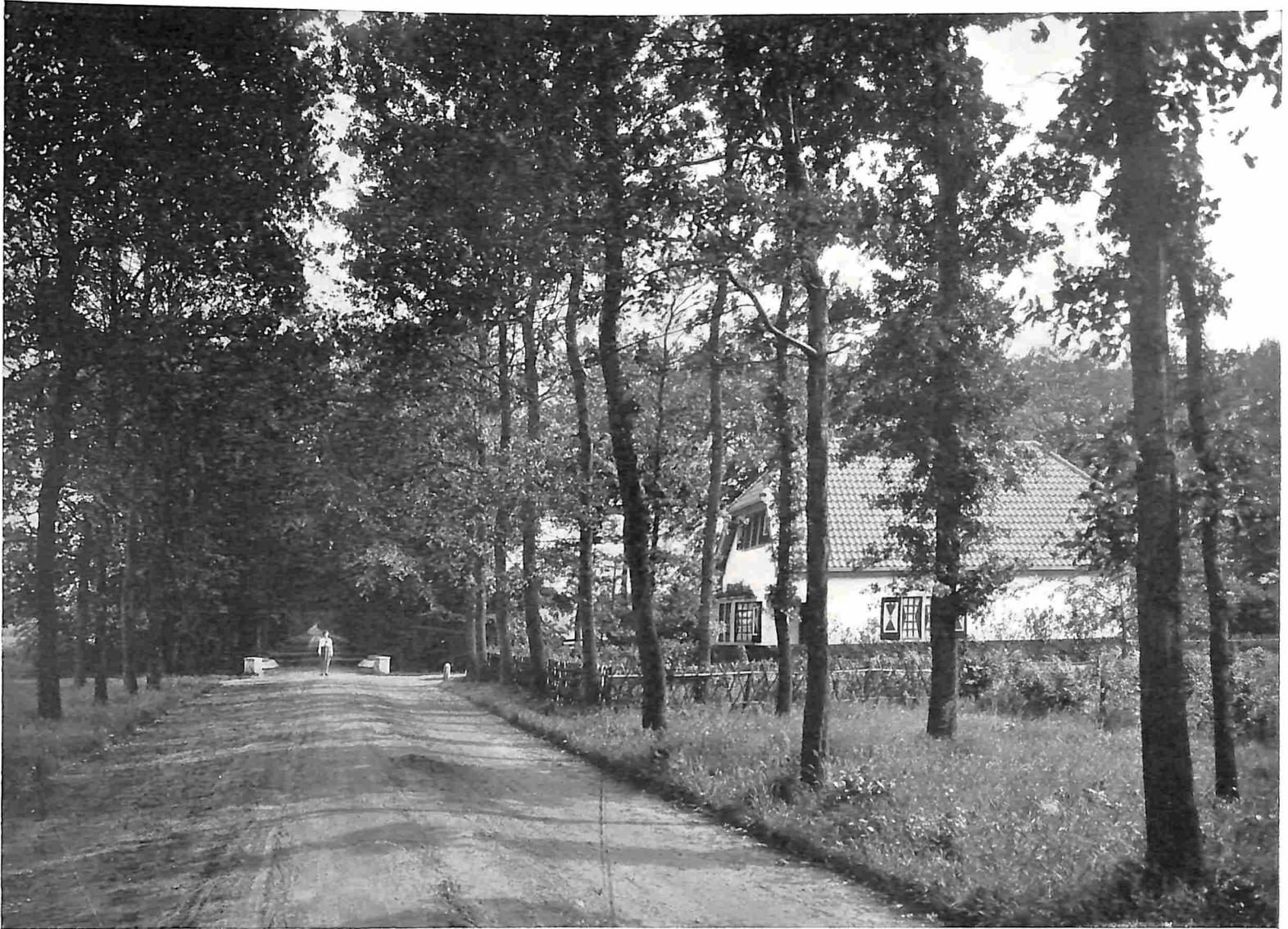

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS ZWALUWENBURG.
DE OPRIJLAAN. RECHTS DE PORTIERSWONING.

een prachtig denkbeeld, we waren allen gelukkig, wat een vooruitzicht! — er was er maar één, die gewetensbezwaren had: „het is toch niet dezelfde, die ons de aardappelen verkocht heeft,” — zoo klonk de stem van den onschuldige, maar men stopte hem spoedig den mond — „ach, wat een sukkel ben jij, het doet er toch niets toe, wie het loodje legt, als wij ons maar wreken kunnen op dat gebroed.” ☒ De uitvoering van het plan was in vollen gang. De kapitein stond op het achterdek en onderhandelde over het varken met de drie mannen beneden in de boot, zij kibbelden over den prijs, zij vloekten en gebruikten zulke uitgezochte woorden, dat wij eenige malen verbluft met onze voorbereiding ophiielden, maar weldra was alles in orde, en midden op het schip stond de stuurman met de harpoen, listig verborgen achter den rand van het schip. ☒ Ach, wat waren wij gelukkig, nu was eindelijk het uur der wrake geslagen, wij konden ons bijna niet rustig houden, maar we begonnen ook zenuwachtig te worden, want de stuurman liet den tijd voorbijgaan, hij zei „oef-oef”, alsof hij goede vriendjes wilde worden met het varken. „Ja, zeg jij maar oef-oef,” — deed een van de handelaars hem na, zij hadden er genoeg van langer te wachten, nu ze zagen, dat er van den koop niets kwam — „zeg maar oef-oef, jou lang spektakel, roep het maar, het is zeker een broertje van je! Kijk eens kameraden, kijk het varken eens aan en dan dat gezicht daar boven op het dek, lijken die twee niet op elkaar — oef, oef, oef,” knorde hij, maar op hetzelfde oogenblik richtte de stuurman zich op met de harpoen in de hand. Zzz, we hoorden het in de lucht suizen, een dof geknor in de boot, een geschreeuw en gevloek, maar boven alles de stem van den stuurman: „Trekken jongens, trekken, trekken voor den drommel — vooruit, de vanglijn afkappen, trekken, zooals je nog nooit getrokken hebt!” ☒ „Haho, haho!” zongen wij in kinderlijke blijdschap, „haho, wil je wel eens boven komen,” — „haho, nu hebben wij ons gewroken,” — „haho, neen, wat zal dat smaken” — — en het varken slingerde met de harpoen in zijn lichaam schreeuwend en snuffend den scheepsrand over — en bom, daar lag het op het dek. ☒ Wat een wraak, beter

dan we gedacht hadden! De stuurman was sterk, sterk als een beer, hij wist met een harpoen om te gaan, dat had hij vroeger op de walvischvaarders geleerd, en toen hij de harpoen met volle kracht op het varken af slingerde, was die tegelijkertijd door den bodem van het schip heen gegaan. Zij had een gat zoo groot als een hand gemaakt, en het laatste, dat wij van de handelaren zagen, toen wij aan de reeling stonden en met onze petten zwaaiden en hoera riepen, was, dat een van hen probeerde het water uit de half gezonken boot te scheppen, de ander zat met gevouwen handen — sprakeloos, bad hij om hulp of om wraak? — terwijl de derde een woedende beweging met een roerriem naar ons maakte. ☒ „Vaarwel vrienden, brengt onze groeten daarginds over, als ge er ooit komt, zoekt hem op, die aan arme zeelieden steenen inplaats van aardappelen verkoopt, koelt uw woede op hem, dat is uw zaak, wij hebben ons gewroken.”

Naar het Deensch van EJNAR MIKKELSEN.

Ontvangen boeken.

☒ Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij te Rotterdam zond ons „Van bouwen en wonen” door A. H. Wegerif Gzn., architect B. N. A. Met 8 reproducties naar foto's, en vele teekeningen.

Traankokerijen op Jan Mayen-eiland.

In het nummer van 16 Augustus l.l. plaatsten wij bij het artikel „Groenlandsche pakhuizen” op bladzijde 388 een cliché, voorstellende: „Traankokerijen der Noordsche Compagnie op Jan Mayen-eiland (1639)”, naar de schilderij van de Man in het Rijksmuseum. Tot onze spijt werd verzuimd te vermelden dat dit cliché ons welwillend ter plaatsing werd afgestaan door het *Nederlandsch Historisch Scheepvaart-Museum*.

Kleine Haarlemsche kerken.

DE BEGIJNHOFKERK.

IN het oude stadskwartier, dat tusschen de Jansstraat en de Bakenessergracht gelegen is, vindt men een zeer oud pleintje met oud kerkje in het midden. Dit is het Begijnhof of liever het voormalige Begijnhof. Het was van de omgeving afgesloten en had drie poorten, een aan de Begijnestraat, een aan de Jansstraat, en een aan de Bakenessergracht. Reeds geruimen tijd echter behooren de poorten tot het verleden. Het Begijnhof was de verblijfplaats van ongehuwde vrouwen, die wel geen belofte hadden afgelegd doch een zuiver en godsdienstig leven leidden; zulks onder toezicht van een door haar zelven gekozen Pastoor en een uit hun midden gekozen zuster. De orde zou afkomstig zijn van de heilige Begga, dochter van Pepijn van Landen, eersten hertog van Brabant; deze zegde, toen haar man vermoord was, de wereld vaarwel, en zocht in een bespiegelend leven rust voor haar diep geschokt gemoed, zij veranderde haar paleis in een geestelijke vergadering, waar zij met haar gezellinnen, juffers en dienstmaagden ging samenwonen. (Deze verklaring van den oorsprong berust slechts op overlevering; wij lazzen ook elders andere verklaringen daarvan.)

☞ Het Begijnhof te Haarlem werd gesticht door den oudsten en eerst bekenden Pastoor van Sint Bavo, Arend van Sasenheim, in 1262. De kerk is sedert 1586 in gebruik bij de Waalsche Gemeente. Hoewel verscheidene gedeelten op den hoogen ouderdom wijzen, is een ander deel belangrijk gerestaureerd. Tegelijk met de stichting werd ook de kerk gebouwd; bij den grooten brand in het jaar 1347 werd zij vernietigd, doch al spoedig werd met den herbouw aangevangen, die in 1348 grootendeels was voltooid. Wij zeggen: grootendeels; er moesten namelijk nog vele jaren verlopen vóór alles weer in den vorigen staat hersteld was. Eerst in 1388 kwam het koor gereed en werd met het altaar van het Heilig Kruis op 27 Februari gewijd door Hubertus, Suffragaan van den Utrechtschen Bisschop. ☞ Er waren oudtijds vijf altaren in de Kerk, in de eerste plaats het Hooge Altaar, dat er naar de beschrijving in het archief van het Begijnhof, als volgt uitzag: „t Hooge Outaer op hetwelcke was een Cruys en onse L. Vrou en Sint Jan, de presentatie Mariae op de vijftien trappen, de engelsche groet, geboorte Christie, 't afnemen van het Cruys, de drie Maryen, de twee Moordenaers, de stadt van Jerusalem en voort al hetgeen aan de Passie-Christi hoort, al aerdich ondereen en ineen gevoegd." Het tweede altaar was het Sint Maartens altaar, „t stont an de Suydsyde en dicht an de muyr, daer quam een duer tusschen de latterijnen en dit outaer, daer men uyttet hooge Choor ging; op dit outaer stont de albasteren kas van ons Heeren geboorte en daerboven stont Sinte Maerten." Het derde was het „Sacraments-outaer"; het „stont an de Noortsyde, desgelyx ook 't heylich Sacramentshuysje, 't welk opgienck dicht an de duer van de sacristie om met trapjes op te gaen. Op dit outaer stont Sinte Anna an de muyr, daeronder so breet als het outaer was, tot de andere syde toe van het outaer, stonde het heylich graf. Buyten het hooge choor an de Noortsyde was Onse-Lieve-Vrouwe-outaer, op 't welcke stont Onse L. Vrou in de Son, besijde haar Sint Margriet en Sint Catrijn. Aen de suidsyde was het H. Cruys-outaer; daerop stont een groot crucifix met Sint Jan en Onse-L. Vrou." Omtrent de verdere inrichting der kerk geven de archieven

Foto C. Steenbergh.

ROSARIUM BIJ HET HUIS ZWALUWENBURG.

van het begijnhof geen bijzonderheden. ☞ Na Haarlem's overgang tot de Hervorming werd de kerk aan de Begijnen ontnomen, hoewel men er zoo dadelijk geen andere bestemming voor vinden kon: zij stond eenige jaren ledig en werd later bewoond door eenige Vlaamsche handwerkers. In 1586 werd ze zooals we reeds schreven, aan de Waalsche gemeente toegewezen, bij welke ze nog steeds in gebruik is. Het gebouw maakt een eigenaardigen indruk. Het lagere voorgedeelte met den toren, vroeger de kapel, is nu de kosterwoning. De verdeeling kunnen we u het beste aantoonen op de afbeelding, waarop het gebouw van terzijde genomen is. Daarop ziet men duidelijk, dat het linksche lage deel geheel als woonhuis is ingericht. De meest linksche deur is de hoofdingang der kosterwoning; die binnengaand komt men in een ruim portaal, waar links een trap met een monumentale steenen leuning het eerst opvalt. Achter de trap, eveneens links dus, bereikt men het voetstuk van den toren, een vierkante ruimte, die achter de dichtgemetselde toegangspoort der oude kapel ligt. Men kan goed zien, dat dit hok, dat als een cel slechts schemerlicht ontvangt door een soort luchtgat, als keuken gediend heeft: er is een gootsteen en een stookplaats, en men vindt aan den muur nog de latten gespijkerd, waarop de planken voor het vaatwerk gelegen hebben. Rechts het portaal verlatend komt men door een kamer in een tweede portaal, den achteringang van de kosterij, waarvan men de deur ook op genoemde afb. ziet. Vanuit

dat portaal komt men in de kerk: bij het binnentreden heeft men de toegangspoort der kerk, geheel rechts op onze afb., dus aan de rechterhand. Het kerkje is klein, maar maakt een aangename indruk. Door de hooge vensters valt rijkelijk licht, de koperen Oud-Hollandsche kronen en het merkwaardig versierde orgel doen levendig aan te midden van de effen witte kalkmuren, onder de grijze zolderbalken. Die witte kalkmuren schijnen echter, zooals dat gewoonlijk bij de kerken het geval is, die vroeger voor den Roomschen eere-

dienst gebruikt werden, schilderingen te bedekken; bij het zoeken daarnaar is voorin, links van den preekstoel, reeds een heele lap blootgemaakt, een wandtapijt voorstellend en een tweetal engelenfiguren. Deze naspeuringen, den laatsten tijd begonnen, hebben nogal succes; zoo heeft men in den tegenovergestelden muur bij het breken daarin alweer mooi gesneden houten koorbank-leuning ontdekt. In den vloer vindt men oude zerken met opschrift. De voorzijde van het orgel draagt, als herinnering aan het 300-jarige bestaan der Waalsche gemeente in dit bidhuis, het opschrift: 1586 — Christ seul est tout. — 1886. ☞ Ter linkerzijde van den preekstoel komt men in de consistoriekamer, die in één woord verbluffend is. Ik denk, dat men in ons land niet veel consistoriekamers van dat gehalte aantreffen zal. Een juweel van een oudmodisch vertrek is het, met een fraai antiek houten gewelf en wanden van geestige oude tegeltjes, en dat zoo smaakvol gemeubeld als het maar eenigszins kan, met een model van een kast en stoelen, die een lust voor het oog zijn. Het is een kostelijke kamer, zooals wij, die op dat gebied toch al heel wat fraais zagen, nog maar zelden onder de oogen kregen. Alles en alles is deze Waalsche, voormalige Begijnhofkerk en om haar geschiedenis en om haar huidig aanzien een der beste bezienswaardigheden van de Spaarnestad. S.

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenberg.

HET SCHIP DER OUDE BEGIJNHOF- OF WAALSCHER KERK TE HAARLEM, THANS ALS KOSTERSWONING IN GEBRUIK.

SALLANDSCHE SCHETSEN

DOOR

P. TE WECHEL.

2) III TWEE VRIENDEN.

GAIT de boerenknecht en de brune, het boerenpaard, waren vrienden. 'k Geloof dat Gait het nóg niet zoo goed begreep als zijn makker; misschien ook dat hij het niet altijd zoo liet merken, of kon laten merken, omdat hij buiten de brune nog zijn vrouw en kinderen had, terwijl de brune bepaald meende, dat hij er was voor en om Gait. ☞ Van de zijde van Gait was de vriendschap begonnen uit trots; in den tijd toen de brune zich nog jong en krachtig voelde, was er volgens Gait geen boerenpaard in den omtrek, dat het halen kon bij zijn brune. „As ik 'm d'r veur zette, trekt h'j 't weg ok.” Dat was de trots van Gait. ☞ Maar met de jaren die voorbij gingen, kwam er wel wat verandering. Gait werd ouder, maar zijn makker werd oud; de trots van den boerenknecht was sinds lang omgezet in vriendschap. Geen van beide had er echter ooit over gedacht, dat de baas van Gait van die vriendschap niet leven kon. Wel ging Gait het paard — mien peerd, zooals hij het altijd noemde — zooveel sparen als hij kon, reed stilletjes twee keer over een vracht, die hij vroeger met gemak in één maal halen kon; trok zelf met heel zijn spierig, hoekig bovenlijf mee in het zeel, om z'n makker door den mullen zandweg heen te helpen, maar tenleste begreep Gait wel, dat het zoo niet kon blijven. Op een kwaden, heeten zomerdag viel brune, sidderend van inspanning bij een laatste poging, om een vracht waar hij was voor gezet, weg te slepen, stuiptrekkend naast Gait neer. En dat was 't begin van 't einde. Aangespannen, met moeite opgehouden, werd brune naar stal gebracht. De baas van Gait zag het een poosje aan, liet het beest een paar weken genadebrood eten; maar toen bleek, dat brune voorgoed was uitgewerkt en uitgeleefd, besloot hij het onbruikbare paard van de hand te doen. Brune werd het eigendom van een handelaar die het dorp bezocht, om afgeleefde paarden op te koopen en naar de slachtbank te brengen. ☞ Gait vond dat niet vreemd. Hij begreep dat het zoo moest, omdat je als boer geen onbruikbare paarden op stal kon laten staan. Maar den morgen waarop hij z'n vriend naar den verzamelstal in 't dorp leidde, was Gait stil. De laatste gang die ze samen deden. Eerst had hij z'n trouwen helper, z'n oude trots en lateren vriend, nog wat afgewreven, op den hals geklopt en een emmer water voorgezet; en de brune vond alles gewoon, omdat Gait het deed en

hem geleidde op dien laatsten gang. Gait bond hem vast in den nieuwen stal en weer vond brune alles goed, begreep het wel niet, maar was stil en kalm, omdat zijn vriend hem had gebracht. En Gait zei niets, slofte weer weg en liet z'n brune achter. Maar voor 't eerst in zijn leven, dat één lange sleur van werktuigelijke arbeid was geweest, zocht hij dien morgen werk, dat hij met moeite vinden kon. ☞ Tegen den middag, even voordat de handelaar zijn koppel slachtoffers zou weg leiden, stopte Gait een stuk brood in z'n zak en slofte weer het dorp door. De brune, de ooren gespitst, stond naar den naderenden stap te luisteren, hinnikte luid, toen Gait op zijn klompen binnen klotste. En de eeltige hand van Gait gaf hem voor 't laatst een homp brood, klopte vertrouwelijk, medelijdend tegen de schonkige, spierlooze borst. ☞ Bij 't weggaan wendde Gait zich nog eenmaal naar het armzalig troepje afgetobde, onbruikbare werkers. Brune, aan de beurt om te worden vastgebonden, werd door een vreemde hand uit den stal geleid; en dat maakte hem onrustig; zenuwachtig draaide hij zijn zwaar-moedige kop om; zag Gait staan en begreep nu dat hij zijn makker niet weer terug zou zien, dat hij alleen werd gelaten. Hij verzette zich tegen het binden, trapte en schopte met zijn stramme stijve pooten en begon schreeuwend angstig te hinniken. ☞ Gait, bleek, machteloos, staarde naar zijn mishandelden vriend. Totdat plotseling een ruwe stem hem tegenvloekte: „Kerel, goa toch de stal iit, ik kan zoo gien boas over dat bliksemsche peerd.” En Gait klotste verder; de twee vrienden waren voor goed gescheiden. . . .

IV HET WATERHOENTJE.

☞ Het oude jachtslot, sinds lange jaren omgezet in een druk bezocht pension, lag in de stille, zwaar beboschte heuvelstreek, temidden van een wijde, met waterplanten, riet en biesen begroeide gracht. Tegen den herfst verdwenen de gasten en het groote, witte, vierkante huis zag er dan somber en verlaten uit. Later in den winter was het er kil en koud; triestig door de groote verlatenheid van de in zomermaanden druk bevolkte kamers. ☞ De gracht, met zijn donkeren rand van kale, naakte boomen had iets doods; hij lag diep beneden zijn zandige oevers, stil en onbewogen van den wind. Alleen één enkel waterhoentje, dat van het verderop gelegen heuvelmeer naar deze eenzaamheid was verdwaald, brak even de stilte en fladderde schuw verschrikt tusschen de

Foto C. Steenberg.

DE OUDE BEGIJNHOF- OF WAALSCHER KERK TE HAARLEM.

boven het water uitstekende afgevalen takken en rottende waterplanten door, om zich in het dorre oeverriet te verschuilen. ☼ Bij het plotseling invallen van de strenge vorst werd de gracht één donkere grauwe ijsklomp; alleen onder den ouden eik, die zijn knoestige takken ver aan weerszijden over den grachtkant uitstak, bleef een wak, waarin het schuwe waterhoentje zijn troost had gezocht. Daar, in dat vijvertje temidden van langzaam aangroeiend ijs, werd het ontdekt door kleine Truusje, die met vader en twee broertjes in het sous-terrain van het vierkante groote huis woonde. ☼ Als Truusje uit school kwam, was haar eerste gang naar het wak met het waterhoentje. Uit een klein houten bakje strooide ze graantjes over het ijs en riep, hurkend aan den grachtkant gezeten, het beestje naar zich toe. Maar het waterhoentje vluchtte naar de struiken aan den oever en pikte later, als Truusje zich achter den grooten eik verborg, de graantjes weg. In een nacht van straffe, felle vorst was het wak ook toegevroren en heel voorzichtig, met bij ieder pasje kwikkend staartje, liep het hoentje op den oever, waar het op den hard bevroren bodem te vergeefs naar voedsel zocht. Als Truusje nu kwam, vloog het niet weer weg, maar angstig, dralend nog een beetje, pikte het een korrel van den grond en liep dan schuw even naar den ijsrand van de gracht. Na enkele dagen al wist Truusje, dat het hoentje haar begrepen had. Het kwam uit de donkere struiken voor den dag, zoodra het een paar klompjes over den stijf bevroren grond hoorde klakken; en voorzichtig strooide Truusje voor hare voeten de korrels, die het hoentje dan haastig wegpikte. „'t Is net 'n klein kippen”, vertelde ze; „ik wedde da'j 't maar zoo mit de handen kunt pakken.” ☼ Al vroeg begon het te duisteren; buiten, in een door het venster geworpen lichtstreep van mijn kamerlamp, dansten kleine, warrelende sneeuwvlokken door de lucht. In het schemerdonker van den vroegen avond zag ik Truusje aan vader's hand van den grachtkant komen; ze hield het etensbakje in haar schort. Truusje schreide. ☼ Even later werd ik verrast door een extra menu, met als pièce de résistance: „Gebraden waterhoen.” Truusje had dien middag te vergeefs naar haar kleine kippen gezocht.

V DE KWAJE DRONK.

☼ Jan Willem dronk een stevigen borrel; niet altijd geregeld, maar zoo om de 2 of 3 maanden en liefst bij een of ander extra gelegenheid. Die borrel zelf, nu die was zoo erg nog niet; er waren wel meer boerenjongens die, zonder tot de drinkebroers te worden gerekend, van tijd tot tijd behoefte hadden aan een stevigen afzaker. Maar Jan Willem had een kwaje dronk en daarmee was hij, wanneer na een kalme periode de borrel hem weer te pakken kreeg, een plaag voor de huisgenooten. Bij thuiskomst, na een Zondagavondboerenslempartij in 't naaste dorp, was er met Jan Willem geen zee te bezeilen. Vader, moeder, de broers en de zusters, geen der huisgenooten voelde zich dan veilig, vóórdat Jan Willem, uitgeraasd, in de bedstee op zij van de koestal, zijn roes lag uit te ronken. Den volgenden morgen was hij weer voor een week of tien nuchter en deed, alsof er geen Zondagavond geweest was. ☼ Zijn vader zei er ook maar niet te veel van; hij nam den kwartaaldronk van Jan Willem, bij 't stoere werken dat hij deed, in Godsnaam maar op den koop toe. ☼ Het lastigst was Jan Willem wanneer hij af en toe op een boerenbruiloft werd genoodigd, omdat z'n kwaje dronk hem dan

tot geneugten bracht, die zich openbaarden in een zucht om bij de minste aanleiding het mes te trekken. Maar het waren, eigenaardig genoeg, juist deze dronkemansmessetrekkerijen, die niet alleen in de oogen van de gôe gemeente, maar ook in die van vader en moeder vrijwel genade vonden. Ja, en moeder een brave oude vrouw, die erg aan traditie hechtte, placht dan vergoelijkend te zeggen: „Noe joa, wat zu'j d'r an doen; 't jonkvolk mut toch wát hebben.” ☼ Nog pas 17 jaar oud had Jan Willem voor het eerst zijn bekkesnijderskunst beoefend; en dadelijk met zóóveel succes, dat het plaatselijk kantongerecht hem kort daarop tot zes weken gevangenisstraf veroordeelde. En bij die gelegenheid toonde Jan Willem zich toch nog een echt kind van de heistreek. Toen hij zich in een grootstads gevangenis moest melden, om zijn straf te ondergaan, zag hij tegen de verre reis, die hem een heel eind buiten de enge grenzen van zijn heikneutersbestaantje zou brengen, zóó op, dat hij — de held van het mes — aan zijn moeder vroeg of ze hem weg wou brengen. Moeder deed het natuurlijk en zoo, gerustgesteld, verzoende Jan Willem zich geheel en al met de wat angstige onzekerheid, die de naaste toekomst voor hem verborg. ☼ In het gewone dagelijksch leven, buiten

de bekoring van een overvloedigen boerenbruiloftsborrel, werkte Jan Willem voor twee; bovendien was hij een flink uit de kluiten gewassen jongen; twee zaken die hem, nog afgezien van zijn ridderschap op het mes, bij de aankomende vrouwelijke dorpsjeugd een goeden naam bezorgden. Toen Jennegien van den smid, een knappe, flinke deern, dan ook ondubbelzinnig liet blijken, dat ze wel „om hem gaf”, knoopte Jan Willem zonder lang dralen met haar een verkeer aan, die binnen het jaar uitliep op een wederzijdschen huwelijken staat des levens. Ze zetten zich aardig in de spulletjes en onder de goede, waakzame zorgen van Jennegien, liet Jan Willem den borrel staan. Alleen als 't er op aankwam z'n fatsoen tegenover zijn makkers op te houden, bleek Jennegien volstrekt niet het onderst uit de kan te willen hebben en liet haar man een bescheiden glaasje mee drinken. ☼ Acht maanden lang leefden ze zoo in ongestoorden vrede en huiselijk geluk hun eenvoudig keuterboerleventje; Jan Willem, trotsch op zijn beide koeien en druk aan 't sparen voor het aanschaffen van een Rus-

sische ponny, die hem op zijn plaatsje den arbeid wat zou helpen verlichten; Jennegien kinderlijk blij met haar knus, kraakzindelijk keukeninterieurtje. ☼ Zoo gingen ze samen het voorjaar in, met heel veel mooie lentedagen. Op een van die, een zoelen heerlijken Zondagmorgen, was Jennegien na kerktijd met een buurvrouw naar huis gewandeld; Jan Willem had haar gezegd, dat hij met een ouden kennis, die een paar jaar onder dienst was geweest, in het logement tegenover de kerk, nog wat bleef napraten. Thuis gekomen haastte Jennegien zich met het opkoken van het Zondagmiddagmaaltje en telkens even keek ze, zoo langs de geraniumpotten heen, door 't open venster, of ze Jan Willem nog niet in de verte over den ouden zandweg zag aankomen. ☼ 't Werd vrij laat en Jennegien maakte zich ongerust een beetje, totdat ze tegen een uur of drie de klink van de deeldeur, achter de keuken, hoorde oplichten. Een oogenblik later kwam Jan Willem, die langs een omweg over het heipad het huis was genaderd, binnenstroompelen, stomdronken. En niet zoodra zag hij z'n vrouw, of de noodlottige kwaje nadronk, die hem zoolang met rust had gelaten,

Foto C. Steenbergh.

BIJ D. OUDE BEGIJNHOFKERK TE HAARLEM.

werd plotseling weer over hem vaardig. Onder het uitstooten van een ruwen vloek greep hij de pas door Jennegien op tafel geplaatste aardappelschaal en gooide hem in scherven tegen den vloer. ♪ Jennegien, even verbijsterd, werd bleek van schrik; maar in een haast ondeelbaar oogenblik herstelde ze zich, keek Jan Willem vlak in z'n delirium-lodderoogen, en zei met een kalmte, die zelfs een dronkemansbrein tot ontsteltenis moest brengen: „Oh, Jan Willem, as 't oe doar umme te doen is, dan kan 'k oe wel n'hantien mit helpen.” En zonder aarzelen nam ze de tellers van deschouw en smet ze in gruzelementen naast de resten van de aardappelschaal over de steenen. De vazen van het kabinet volgden den zelfden weg; de lampekop, de bloempotten van 't vensterkozijn, ja de reguleur aan den wand, de trots van Jennegiens meubeltjes, alles ging de tellers en de aardappelpot achterna. ♪ Gansch het met zorg bijeengegaarde keukenspulletje was weldra niet meer dan één groote schervenruïne. En Jan Willem, die met ieder stuk, dat hem om de ooren vloog, een deel van zijn nuchtere zinnen terugvoelde keeren, Jan Willem dacht dat hij een benauwden droom had, dat hij plotseling gek was geworden. „As 't genog is mu'j 't moar zeggen, Jan Willem!” Zoo hoorde hij Jennegien's stem als van een satan hem achterna schreeuwen en hij vloog de deel over, den hof in, waar hij zich in het jonge gras onder den bloeienden kerseboom liet neervallen. Hij wist zelf niet of hij waakte of sliep, totdat de roes hem weer te pakken kreeg en hem in een diepen dronkenmanslaap, tot zes uur aan één stuk deed doorronken. Toen Jan Willem wakker werd, herinnerde hij zich plotseling alles en... hij schaamde zich voor zijn vrouw en voor zich zelf. ♪ De eerste maanden moest hij zich krom werken om de spaarduitjes voor de pony weer op het oude niveau terug te brengen. Op wat hij tot nog toe had bijeengegaard legde Jennegien beslag, tot aanvulling van het zoo droevig geschonden keukenmeubilairtje. De pony bleef dus voorloopig in Rusland; maar Jennegien kreeg d'r huiselijk geluk en gemoedsrust terug, omdat ze haar Jan Willem voor zijn leven lang door de verleiding van den drank en den liederlijken nadronk had heengeholpen. (Wordt vervolgd).

HOEVEN EN KLAUWEN.

14) DOOR G. D. ROBERTS.

TEN slotte opende hij zijn geweldig groote, ronde, gele oogen — schijven van vlamvend geel glas, waarin de pupillen waren samengetrokken tot de grootte van een speldeknop in het schijnsel van het volle licht. Terwijl hij zijn ronden, katachtigen kop langzaam liet ronddraaien op zijn schouders, alsof deze door machinerie bewogen werd, bekeek hij de voor hem vreemde omgeving. Zijn in het oog vallende positie en het felle zonlicht waren niet naar zijn smaak. Hij spreidde zijn groote vleugels uit en wipte in het binnenste van het wrak, dat half gevuld was met modder en afval. Ofschoon de planken alle verdwenen waren, zoodat men in alle richtingen door het geraamte heen kon kijken, was er hier toch een zekere beschutting en een beetje schaduw om zijn verblinde oogen tot rust te laten komen. ♪ Nadat de Grijze Gast wat van zijn verdoovende uitputting was bekomen, werd hij zich bewust van de kwelling van zijn uitgehongerden toestand. Hij bleef even onbewegelijk zitten als te voren, maar nu waren al zijn zintuigen tot het uiterste gespannen. Zijn ooren — die zoo gevoelig waren, dat ze ontelbare, veel-zeggende geluiden konden onderscheiden, waar een menselijk oor slechts een slaperige stilte zou hebben waargenomen — vertelden hem, dat er een mengsel van bewegingen, gepiep en gedraaf was, waaruit hij kon opmaken, dat het nabijzijnde hooge gras vol zat van het muizenvolk en hun soortgenooten. Op één punt kwam de grasrand zoo dicht bij het wrak, dat de sprietjes door het scheeps-

SALLANDSCH LANDSCHAP.

geraamte heen staken. De Grijze Gast ging met huppelende sprongen naar dit punt toe en wachtte vol hoop, als een kat bij een druk bezocht muizengat. ♪ Hij had slechts enkele oogenblikken daar gezeten, toen een dikke, sluw uitzierende waterrat van den anderen kant van de kiel kwam aanwandelen, naar alle kanten tusschen het afval naar slaperige kevers zoekend. Hoe scherp de oogen van den rat ook waren, ze bemerkten niets van de spookachtige grijze, rechtopzittende gestalte, die als een paal naast den grasrand zat. De Gast wachtte tot de rat binnen het bereik van zijn onfeilbaren greep zou komen. Zijn spieren spanden zich in gereedhoudende afwachting. Toen viel er iets uit den hemel dat op een bruinen bliksemschicht leek. Men hoorde een verstikt gepiep en de rat lag dood onder een gevlekte-bruine buizerd, die dadelijk zijn slachtoffer ging verscheuren, alsof hij haastig moest eten. ♪ De Grijze Gast spreidde zijn donzige vleugels uit. Zijn vlucht was zoo zacht, geruischloos en licht, dat het leek alsof een bundeltje veeren door een plotselingen windstoot werd weggeblazen. Zijn krachtige klauwen sloten zich om den hals en rug van den smullenden buizerd. Een oogenblik kon men de gevlekte bruine vleugels krampachtig zien fladderen onder de bedekkende grijze slagpennen. Toen begon de vreemde bezoeker zich gulzig te vergasten aan den eersten flinken maaltijd, die hij in dagen had kunnen bemachtigen. Toen hij ermee klaar was, was er van den havik en van den rat een machtig klein beetje over. ♪ De Gast veegde den zwarten sikkeldie zijn snavel was, af aan een blok wrakhout, keek met zijn starende oogen om zich heen en steeg toen zachtjes in de lucht op. Voor zijn middagslaap had hij behoefte aan een donkerder en meer afgelegen plekje dan de spanten van het wrak. Voor de hellingen aan zijn rechterzijde bemerkte hij een moerassig terrein en groepjes dicht struikgewas. Juist aan den rand stonden drie hooge water-populieren wier toppen hem een bijzonder geschikt punt leken om bij zijn nachtelijke jachten als uitkijk te dienen. Voor het oogenblik had hij echter het meest behoefte aan een dichte beschutting, waar hij beschermd was tegen den zonneglans en rustig in zijn slaap zijn groot maal kon verteren. Laag vliegend boven het gras, zonder nota te nemen van het zachte bewegen van

SALLANDSCH BINNENHUISJE.

onzichtbare renners daaronder, gleeed hij met langzame vleugelslagen naar het moeras en drong door tot het hart van de dichtst begroeide struik. Een half-verrotte boomstomp, vlak bij den grond, leek hem een prachtige rustplaats aan te bieden, en binnen een minuut was hij de diepst in slaap zijnde grijze uil beneden den poolcirkel. Even later kwam een levendige, rood-gevleugelde lijster het boschje binnenvliegen, misschien op jacht naar nachtvinders, die aan den onderkant der takken sluimerden. Hij streek neer op een tak, zoowat twee voet van den Grijzen Gast af en keek brutaal naar de spookachtige, onbewegelijke gestalte. Terwijl hij keek, gingen plotseling twee geweldig groote, ronde oogen, kopergeel en angstaanjagend, voor hem open. Eén oogenblik bleef hij als versteend recht er in kijken. Toen herkreeg hij zijn denkvermogens en liet zich met een verschrikt gepiep achterover van zijn tak vallen en fladderde weg van de struik, die zulke verschrikkingen herbergde. De Grijze Gast draaide langzaam zijn kop rond, om te zien of er nog meer schepselen waren, die het waagden zijn rust te verstoren en ging toen weer rustig slapen. Weer een half uur later stak een groote, zwarte wezel zijn puntige neus in het struikgewas. Zijn kwaadaardige oogen, dicht bijeen geplaatst in zijn wreed, driehoekigen kop, bemerkten dadelijk de slapende gestalte van den Grijzen Gast en begonnen rood te gloeien, alsof ze plotseling in stukjes granaat veranderd waren. Zijn eerste aandrift was onmiddellijk den slaper naar de keel te vliegen. Maar hoe een onbevreesde, bloeddorstige moordenaar hij ook was, er scheen in die grijze gestalte iets te zijn, dat hem deed aarzelen. Nooit te voren had hij een uil gezien, welke die spookachtige kleur had, of die half zoo groot was. Zijn lang, lenig lichaam op de korte pootjes gleeed bijna als een slang over den grond en sloop voort tot op een paar voet afstand van den slaper; toen bleef hij besluiteloos staan. Voor het gehoor van den wezel, hoe scherp dit ook was, had hij zich bewogen zoo geruischloos als een bewegende schaduw. Maar het gehoor van een uil is een wonder van gevoeligheid. In het midden van zijn diepen slaap hoorde de Grijze Gast een waarschuwing van gevaar. Juist toen de wezel zijn lenige spieren samentrok voor den sprong, werden een paar geweldige groote, bleek gloeiende schijven vlak voor zijn oogen geopend met een glans zoo plotseling, zoo helder en zoo meedoogenloos, dat hij zich niet kon weerhouden terug te deinzen. De Grijze Gast behoefde niet eerst na te denken om te begrijpen, dat het lange, zwarte schepsel vóór hem met den puntigen, wreedden snoet en de kwaadaardige oogen, gevaarlijk was. Zijn instinkt werkte vlugger dan zijn gedachte. Hij spreidde zijn vleugels uit en vloog op alsof een opstijgende luchtstroom hem meevoerde. Dadelijk daarop daalde hij neer en sloeg naar beneden met zijn messcherpe grijpklaauwen. Op het zelfde oogenblik sprong de wezel zijn aanvaller tegemoet, zijn elastisch lichaam ongelooflijk uittrekkend in de poging zijn vijand bij de keel te pakken. Maar wat de wezel niet wist, was zijn verderf. Hij wist niet dat de dikke bescherming op hals en borst van den Grijzen Gast — stevige, dichtop elkaar liggende veeren met een dikke laag dons eronder — een wapenrusting vormde, te dik en te ondoordringbaar zelfs voor zijn scherpe tanden. Het lukte hem zelfs de onderliggende huid te bereiken en den uil te doen bloeden. Maar toen openden de wreede kaken zich in een verstikten gil terwijl de stalen

klaauwen zich meedoogenloos om zijn hals en zijn slanke leden sloten; en het vurige licht in zijn hersenen werd gedooft in een golf van verontwaardiging en verbazing, dat hij op zijn beurt het lot moest ondergaan, dat hij zoo voortdurend en zonder erbarmen andere schepsels had doen lijden. Inmiddels had de Grijze Gast weer honger gekregen, want bij een uil gaat de spijsvertering verbazend snel. Dus vergastte hij zich aan het vleesch van den wezel, ofschoon dat zoo taai, zoo pezig en zoo rans is, dat andere vleesch-etende dieren zich niet verwaardigen het aan te raken, tenzij ze half uitgehongerd zijn. Toen ging hij weer slapen, want hij was een massa slaap ten achter en de warme gloed van den middag rustte nog zwaar op zee en gras. Maar even na den zonsopgang, toen de gloed was verdwenen en de eerste paarsgele schemering koel over het wijde landschap daalde en de bloesems onder de aanraking van den dauw nieuwe geuren begonnen uit te wasemen en de nachtuilen den bleek-groenen hemel doorklieften, ontwaakte de Grijze Gast tot levendige bewegelijkheid. Hij zweefde op uit zijn beschutting als een spook uit een plas, draaide er twee keer over heen en vloog weg naar de hooge, eenzame boomtoppen, die hij in het begin van den dag had opgemerkt. In den dichtstbijzijnden boom, niet ver van den top, was iets, dat leek op een groote verzameling doode takken. Voor den Grijzen Gast, die uit een zoo hoog noordelijk gelegen streek kwam, dat er geen hooge boomen waren, beteekende die donkere massa niets. In zijn wereld — de Noordpoolvlakten — zou geen dier er ooit aan denken een nest te bouwen in een zoo onbeschatte ligging, waar de eerste ijskoude orkaan, die huilend uit het Noorden daalde, zijn heele bouwsel uiteen zou scheuren. Dus dacht hij er geen oogenblik aan, dat dit logge vloertje van doode takken het nest was van een paar blauwe reigers. Hij had er feitelijk geen idee van dat er zoo'n schepsel als een blauwe reiger bestond. Hij vloog geluidloos naar den top van den boom en streek er op neer zoowat tien of twaalf voet boven den flauw zichtbaren vloer van takken. De heele uitgestrekte, glanzende, in schemering gehulde wereld onder hem was stil en rustig. Er scheen

Foto A. Sandijck.

BIJ DEN DROGENAPSTOREN TE ZUTPHEN.

niets anders in te leven dan de twee of drie nachtuilen, die neerdaalden of hoog in het hemelgewelf stegen, en hij dacht er geen oogenblik aan op zulk een moeilijk te pakken prooi als een nachtuil te gaan jagen. Met het doel het een of andere dier, dat zich voorzichtig verscholen hield, door schrik er toe te brengen zich door een beweging te verraden, opende hij zijn bek en liet een helsch krijschend gekras hooren. Dadelijk volgde een plotselinge beweging op den vloer van takken, en een scherp, uitdagend oog keek naar hem op. Hij bemerkte onmiddellijk, dat de vloer van takken een nest was en dat er een vogel op zat met een verbazend langen kop en snavel. In zijn eigen, woeste Noorden kende de uil geen enkel dier met vleugels, dat het tegen hem kon opnemen. Hij was de erkende tiran van de Poolstreken; zelfs de vlugge, witte-met-bruin-gevlekte valkuil vluchtte overhaast voor hem weg. Hij vermoedde dus geen seconde, dat die broedster met den rechten snavel gevaarlijk kon zijn. Hij daalde onverschillig neer in de gedachte een zekere en gemakkelijke prooi te vinden.

(Wordt vervolgd).